

פרפראות בפרשה

פנינים • חידות • חידושי תורה
לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

תמוז התשפ"ו
מפטייר דברי ירמיהו (א א)

בס"ד

פרשת פינחס

עלון חידושי תורה ופרפראות על פרשת השבוע בענייניא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל

בפרשת פינחס 168 פסוקים = **ינון ואליהו . סם חיים**

ושמע תקיעה תקועה ותקועה ויאמר לציון בוא זמן לישועה ינון ואליהו אני שולח. (פיוט עת שגרי רצון לרבי יהודה בן שמואל דתתק"ס)
בפרשת פינחס 6 מצוות עשה (ספר החינוך)

עשה: דיני נחלות ■ תמידין בכל יום ■ קרבן מוסף של שבת ■ קרבן מוסף בכל ראש חודש ■ קרבן מוסף ביום חג השבועות ■ שופר בראש השנה.

ימי בין המצרים - עשרים ואחד הימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, נקראים: 'ימי בין המצרים' על שם הכתוב (איכה א) **כל רדפיה השיגה בין המצרים**. ואמרו חכמים: אלו ימי הצרה שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, שבהם יקטב מרירי' (שמו של שד מוזיק) מצוי, וכן חרב הבית בראשונה ובשניה בימים אלה של מצרים ומצור ומצוק. משום כך הוקבעו כל ימי בין המצרים לאבל על חורבן בית המקדש.

מובא בספרים הקדושים (אוהב ישראל, אמרי פנחס ועוד) כי שלושת השבועות ימי בין המצרים המה ימים מסוגלים, ויכול להשיג בהם מה שלא השיג כל השנה, כי המלך נמצא בשדה ולא בביתו וכל אחד יכול לגשת אליו, והרמז **כל רדפי ומבקשי י-ה, שרוצים לידבק בקדושה יכולים להשיגו בימי בין המצרים**. ויום י"ז תמוז נחשב כראש השנה, ויום ט' באב כיום השוענא רבא, ושלושת השבועות בינתיים נחשבים לעשרת ימי תשובה, וכפי אשר יתקדש בימים הללו, כן יזכה לישועות והצלחות בימי תשרי והמועדים.

והמגיד ממעזריטש זיע"א פירש הספוק **כל רדפיה השיגה בין המצרים** כל רודפי י-ה השיגה בין המצרים, שכל הרודף אחר השם יתברך להתקרב אליו, בבין המצרים יוכל להשיגו ולהתקרב אליו. (עבודת ישראל בשם המגיד ממעזריטש זיע"א) (אוצר הסגולות)

עשרים ואחד יום בין ראש השנה להושענא רבה

אמרו רבותינו ז"ל שבין המצרים מ"ז בתמוז עד ט' באב הוא עשרים ואחד יום הם כנגד עשרים ואחד יום שבין ראש השנה עד הושענא רבה אלא שאלו בין המצרים הם בהעלם שמן ר"ה עד הו"ר הם באתגליא והנה לך קורים אנו בספר תורה תמיד בבין המצרים פרשת פנחס ששם מוזכרים כל הקרבנות של כל המועדות וקורין הקרבנות של פסח ושבועות ושל ר"ה ושל סוכות וע"י אותיות של פרשת הקרבנות שקורין בימים אלו נעשה כלי שיוכל למשוך אח"כ במועדות בזמנם אורות כללים ההם כידוע לנבונים. (מאור ושמש - פנחס)

איתא בגמרא (בכורות ה:) הביאו חכמי אתונה לרבי יהושע בן חנניה שתי ביצים כדמרו לו: איזו היא של תרנגולת ואיזו של תרנגולת לבנה? הביא להם הוא שתי גבינות, אמר להם: איזו מהם של עז שחורה ואיזו של עז לבנה? אמרו ז"ל (שם ה:) תרנגולת מולידה לעשרים ואחד יום, חכמי אתונה רצו לומר שיש לעם ישראל כ"א יום בין המצרים אמר להם רבי יהושע שכנגדם יש לנו כ"א יום בין ר"ה להושענא רבה.

מבאר המהרש"א - יש קשר דמיון בין שלשת השבועות הללו של ימי בין המצרים, לבין שלשת השבועות שמראש השנה עד הושענא רבה, והיינו, שכשם שהעשרים ואחת יום שבין ראש השנה להושענא רבה המה ימי כפרה וליבון עוונות, כך גם ימי בין המצרים הללו המה ימים של פורענות שמביאים לליבון עוונות וכפרת עם ישראל, על ידי הצרות והחסוים שעם ישראל סבל בימים הללו. וכן על ידי צער הגלות - מתכפרים העוונות, וכפי שאמרו חכמינו ז"ל (בכורות נו:) שהגלות מכפרת עוון, וכן היסורים מכפרים. (כדאיתא ביומא פ"ו.) (חידושי אגדות בכורות שם)

וידבר י-הוה אל משה לאמר. (כה ט) **לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום** (כה יב)

שאלה - למה תיבת **לאמר** מיותר, דהא לתיב מיד אח"כ **לכן אמר**. והוי כפל לשון.
תשובה - **לאמר** הראשון קאי על היחוס. שיאמר לישראל שהוא מיוחס, וכי הוא **פינחס בן אלעזר** והוא **בן אהרן**. ואחר כך אמר **לכן אמר** להם שהוא כהן לאל עליון. **הדיבור בכפל** מורה על הנגלה ועל הנסתר. האחד כפשוטו הפרס מעלת פנחס, והשני להודיע מעלת הנסתר מפנחס שהוא אליהו הנביא, והוא מרומז בפסוק (כה יג) **תחת אשר קנא לא-להיו, אותיות** 'לא-להיו' כי קנא גם כן קנאת ה' צבאות בעובדי הבעל, ועשה מעשה מפורסם בקרב כל ישראל כמו שעשה פנחס. ופנחס הוא אליה, כי בשמו של אליה הם שני שמות אל"י ו"ה, ובכאן תקנם פנחס. כי נתקן שם אל' שפגמו ישראל בעבודת פעור, שנאמר (כה ב) **וישמתווי לאליהו, וכתב** (שמות לד יד) **לא תשמתוהו לאל אחר**, ובמעשה דפנחס נתקן. (אוצרות השל"ה)

פינחס בן אהרן ופנחס השליב את חמתי מעל בוי ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. (כה יא)

כת"ב (תהלים קל-לא) **ויעמד פינחס ויפלו וימצר המגפה. ויחשב לו לצדקה**.

שאלה - למה מעשה פנחס שעצר את המגפה נחשב לו לצדקה ולא לשאר מצוות. ועוד למה **'השיב' את חמתי**, יותר נכון לומר **הסיר את חמתי**.
תשובה - במלה **חמתי** האותיות 'מת' צמודות והאותיות 'חי' מרוחקות. הוי אומר פינחס בן אלעזר **השיב את חמתי** היינו לא רק שהסיר את החימה אלא הפך את **חמתי** שמקרכת את המות, ובכך הרחיק את המ' וקרבת את ה'חי', כאשר עזר את המגפה שכלתה בבני ישראל.

כאשר בני ישראל נתבעו לתת **מחצית השקל** למשכן (שמות ל יג) האות האמצעית במילה **מחצית** היא צ' - ראשי תיבות של צדקה. שמכות לה האותיות ח"י - ח' לפניה וי' לאחריה. מרוחקות הימנה האותיות מ"ת. לרמז לך כי **צדקה מצויל ממות** (משלי יב ב), ומצות הצדקה מקרבת את החי - מחצית ומרחיקה את המת **מחצית**. לפי זה מבואר למה מעשהו של פנחס נחשב דווקא לצדקה, כי כשם שמצות הצדקה מצילה ממות, כלומר מקרבת את החי ומרחיקה את המ'ת, כך פנחס בקנאתו רחק את המ'ת וקרבת את ה'חי', כאשר הפך את גורל ישראל מתימה לחיים. (פניני הגר"א)

שאלה - היכן מצינו שהיה קנאי בן קנאי. שהרי הוא נתקנא בעבור השם ואילו אלעזר אביו היכן מצינו שנתקנא. והיכן מצינו שהיה אביו משיב חימה.

תשובה - לוי הוא שנתקנא בשביל דינה בשכם וזהו שאמר קנאי בן קנאי. כמו"כ משיב חימה בן משיב חימה הוא אהרן שעצר את המגיפה שנאמר (במדבר יז יא) **קח את המחמתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והלוד מהרה אל העדה וכפר עליהם**. וזהו בן משיב חימה. (מושב זקנים)

פינחס אותיות פני חס, פנים של זעם הסירם חס עליהם, פנה חס. **בקנאו את קנאתי באותה קנאה האמורה בסוטה, רוח קנאה וקנא את אשתו** (ה יד) וישראל היו כנואפים וזונים. (שפתי כהן)

מענה רב ישיב חמה (משלי טו א) רב בגימטריא זה פינחס' (220), שנאמר (תהלים קו) **ויעמד פינחס ויפלו** - מלמד שעשה פלילות עם קונו על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל? **ויכפר על בני ישראל** לדתנא דבי אליהו, דאמר הריני כפרתן של ישראל. (ריבני יהודה החסיד)

אמר רבי שמעון בן לקיש **פינחס הוא אליהו**, אמר לו הקב"ה אתה נתת שלום בין ישראל ובנינו בעולם הזה, אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתידי לתן שלום ביני לבין בני שאמ"ר (מלאכי ג, כג-כד) **הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום י-ה הנה הגדול והגורא. והשיב לב אבות על בנים**. (ילקוט"ש תשע"א)
שאלה - למה נקרא אחר כך אליהו ולא בשמו הראשון?

תשובה - לפי שכל שאדם מוסיף מעשים טובים מתחדש לו נשמה אחרת, וכל הראשונים בטלים אליו. וזה הסוד שהראשונים היה להם שמות הרבה, בכל פעם שם אחר, לוי כל נשמה יש לה שם אחר כידוע. ופנחס כזכזה לזו הנשמה שנתלבש בו, שנקרא אליהו, נקרא בשם אליהו. וזה סוד שכתבו הספרים שאליהו לא היה לו לא אב, ולא אם, רק נחית משמיא ונתלבש בגוף. (השל"ה, היכלות רנ"ד - להגר"א)

כשמשה שרבינו אמר לקב"ה (שמות יג א) **שלח נא ביד השלח**. למי הוא השלחון. רש"י פירש ביד מי שאתה רגיל לשלח, והוא אהרן. דבר אחר: ביד אחר שתרצה לשלח. אין סופי להכניסם לארץ, ולהיות גואלים לעתיד (פדר"א פרק מ) יש לה שלוחים הרבה.

תרגום יונתן - שלח פדון שליחותך ביד פנחס דחמי למשפלהא בסוף יומיא.

שאלה - מאין הוציא אחר כך אליהו ולא בשמו הראשון?

תשובה - איתא בזהר (פנחס ח"ג ר"ז א מתורגם) נדב ונביהווא מה עושים בפנחס? אם פנחס לא היה בעולם כשמתו, ואחר כך בא לעולם והשלים מקומם - אז יפה. אבל פנחס היה בעולם ונשמתו בו בקיום עומדת. בשעה שקנא פנחס על הברית הקדוש ונכנס בתוך פמה אוכלוסין ותרמים על הרמז לעיני כל ישראל, כשראה שבת שמעון. באו אליו בכמה אוכלוסין. פרוחה ממנו נשמות שהיו מערטלות בלי מקום קרבו אליה. ונכללו כאחת, וחזרה נשמתו פלגלת רוח, שנקללה בשמי רחוקות, והתתקין בה, ואז הרויח מקומם להיות כהן גדול, מה שלא היה ראוי מקדם. אלו בני אהרן שחזרו לעולם, מה

